

Y Pwyllgor Cyllid | Finance Committee
FIN(5)-30-19 PTN 4

Vaughan Gething AC/AM
Y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol
Y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Dr Dai Lloyd
Cadeirydd
Y Pwyllgor Iechyd, Gofal Cymdeithasol a Chwaraeon

31 Hydref 2019

Annwyl Dai,

Bil y Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Indemniadau) (Cymru)

Diolch ichi am fy ngwahodd i roi tystiolaeth i'r Pwyllgor ar 23 Hydref ynghylch y Bil uchod. Yn ystod y sesiwn, addewais roi eglurder ar fater yr atebolwyddau gwerth £100m y cyfeirir atynt ym Memorandwm Esboniadol ac Asesiad Effaith Rheoleiddiol y Bil. Mae rhai materion hefyd y mae angen eglurder pellach arnynt yn fy marn i ar gyfer y Pwyllgor. Er hwylustod rwyf wedi strwythuro'r llythyr o dan wahanol benawdau.

Sicrwydd indemniad

Yn ystod fy ymatebion i'r Pwyllgor, ar adegau defnyddiais y termau "yswiriant indemniad" neu "yswiriant" neu "premiymau indemniad". Er eglurdeb, roeddwn yn cyfeirio at ddarparu indemniad, nad yw'n gynnyrch yswiriant.

Mae Cynllun Atebolwyddau'r Dyfodol (FLS) ar gyfer hawliadau esgeuluster clinigol hanesyddol sy'n codi ar ôl 1 Ebrill 2019 a'r Cynllun Atebolwyddau Presennol (ELS) arfaethedig ar gyfer hawliadau esgeuluster clinigol a gododd cyn Ebrill 2019 yn sicrwydd indemniad yn ôl disgrisiwn a seilir ar ddigwyddiadau ("occurrence based").

Mae sicrwydd indemniad a seilir ar ddigwyddiadau'n wahanol i sicrwydd "hawliadau a wnaed" ("claims made"). O dan sicrwydd "hawliadau a wnaed", os gwnaeth Ymarferydd Cyffredinol rywbeth esgeulus ac wedyn ymddeol y diwrnod nesaf, bydd angen i'r ymarferydd cyffredinol gael trefniadau wrth gefn ("run-off") yn eu lle i dalu am unrhyw hawliadau a wneir ar ôl i bremiymau polisi beidio â chael eu casglu. Mae'r trefniadau wrth gefn hyn weithiau'n rhan o'r polisi, ond mewn achosion eraill mae angen i daliadau ychwanegol gael eu gwneud. Er hynny, gyda "sicrwydd a seilir ar ddigwyddiadau", ar yr amod bod yr Ymarferydd Cyffredinol wedi talu tanysgrifiad y Sefydliad Amddiffyn Meddygol (MDO) ar yr adeg y digwyddodd y digwyddiad a achosodd hawliad wedyn, caiff yr Ymarferydd Cyffredinol ei ddiogelu am byth. Hyd yn oed pe bai'r ymarferydd cyffredinol yn os gwneud rhywbeth esgeulus ond yn ymddeol y diwrnod nesaf, a hyd yn oed os gwneir y

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Gohebiaeth.Vaughan.Gething@llyw.cymru
Correspondence.Vaughan.Gething@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

gŵyn a'r hawliad cyfreithiol yn erbyn yr Ymarferydd Cyffredinol dair blynedd wedyn, mae hyn yn golygu y caiff yr Ymarferydd Cyffredinol ei ddiogelu.

O dan gynlluniau ELS ac FLS, mae indemniad ar gyfer esgeuluster clinigol yn indemniad yn ôl disgrisiwn sy'n adlewyrchu'r trefniadau ELS ac FLS yn Lloegr a threfniadau indemniad y Sefydliad Amddiffyn Meddygol (MDO). O dan indemniad yn ôl disgrisiwn, bydd gan Weinidogion Cymru'r disgrisiwn i setlo hawliad ar gyfer esgeuluster clinigol. Mewn amgylchiadau eithriadol yn unig y câi disgrisiwn ei arfer.

Cyfnodau cyfyngiadau ar gyfer cyflwyno hawliadau esgeuluster clinigol

Nodir Cyfnodau cyfyngiadau ar gyfer cyflwyno hawliadau yn Neddff Cyfyngiadau 1980. Yn y bôn, y cyfnod ar gyfer hawliadau esgeuluster clinigol yw tair blynedd o ddyddiad y digwyddiad neu o'r dyddiad gwybodaeth os yw hwnnw yn ddiweddarach (fel y mae yn aml)/ Mae gan blant tan eu pen-blwydd yn 21 oed ac nid yw personau heb allu yn ddarostyngedig i gyfnod cyfyngiadau o gwbl.

Cwmpas yr ELS a'r FLS

Bydd y cynllun ELS ac FLS yn cwmpasu gweithgareddau'r holl gontractwyr sy'n darparu gwasanaethau meddygol sylfaenol a fydd yn cynnwys atebolrwyddau clinigol sy'n deillio o weithgareddau staff practis Ymarferwyr Cyffredinol a gweithwyr proffesiynol meddygol eraill megis Ymarferwyr Cyffredinol cyflogedig, Ymarferwyr Cyffredinol sy'n locwm, fferyllwyr practis, nyrsys practis. Ni fydd yn cynnwys gwaith preifat, cwynion, cyfranogaeth yn achosion y crwner, gwrandawladau'r Cyngor Meddygol Cyffredinol na materion eraill. Ni fydd y cynllun yn cwmpasu deintyddiaeth gofal sylfaenol, deintyddiaeth gofal cymunedol, fferylliaeth gymunedol ac optometreg.

Atebolrwyddau ELS i'w trosglwyddo i Lywodraeth Cymru

Mae Llywodraeth Cymru wedi'i rhwymo gan gytundebau peidio â datgelu â phob un o'r tri MDO oherwydd natur sensitif yr wybodaeth a'r trafodaethau. Felly, gwybodaeth gyfyngedig yn unig y gellir ei darparu i'r Pwyllgor.

Mae Llywodraeth Cymru wedi comisiynu cynghorwyr ariannol allanol i gynnal diwydrwydd dyladwy ariannol mewn perthynas â'r tri MDO yn cwmpasu cyngor actiwaraidd ynghylch atebolrwyddau esgeuluster clinigol posibl yr aed iddynt cyn 1 Ebrill 2019. Mae'r diwydrwydd dyladwy ariannol wedi cynnwys cyngor actiwaraidd mewn perthynas ag atebolrwyddau esgeuluster clinigol posibl yr aed iddynt cyn 1 Ebrill 2019. Gallai gwerth gwirioneddol yr atebolrwyddau wamalu yn ôl patrymau amllder hawliadau, hysbysiadau hawliadau a gwerth hawliadau sydd wedi'u setlo. Ni chaiff yr atebolrwyddau hyn eu hysgwyddo gan Lywodraeth Cymru os gellir cytuno ar drosglwyddiad priodol o asedau â'r MDO sy'n cymryd rhan. Nid yw'r amcangyfrif o £100m am atebolrwyddau yn gost ddisgwyliedig i Lywodraeth Cymru am nad yw'n cymryd i ystyriaeth unrhyw drosglwyddiadau asedau o MDOs. Mae Llywodraeth Cymru'n hyderus bod yr amcangyfrif o atebolrwyddau a ddarparwyd gan y cynghorwyr allanol yn gadarn.

Os bydd atebolrwyddau'n fwy na'r amcangyfrif, bydd Llywodraeth Cymru yn ysgwyddo'r risg bod gwerthoedd hawliadau'n fwy na'r rhai a ragwelwyd trwy waith diwydrwydd dyladwy. Yn yr un modd, bydd Llywodraeth Cymru'n elwa ar unrhyw hawliadau sy'n cael eu setlo ar werth is gan y gallai atebolrwyddau wamalu yn ôl patrymau amllder hawliadau, hysbysiadau hawliadau a gwerth hawliadau sydd wedi'u setlo. Yn ogystal, mae rhyw lefel o amddiffyniad o fewn y contractau sy'n cael eu negodi os bydd atebolrwyddau'n digwydd bod yn sylweddol uwch na'r disgwyl ar ffurf rhyw fath o rannu risg ag MDOs sy'n cymryd rhan.

Ni ellir datgelu'r goblygiadau ariannol net yn achos Llywodraeth Cymru mewn perthynas â phob MDO sy'n cymryd rhan am y byddai hyn yn torri'r cytundebau peidio â datgelu rhwng MDOs a Llywodraeth Cymru. Disgwylir i'r goblygiadau ariannol net yn achos Llywodraeth Cymru fod o fewn y ffiniau a nodwyd pan benderfynwyd ymrwymo i ELS. Yn dâl am hynny, byddai'r trefniadau ELS yn cryfhau sefydlogrwydd darpariaeth indemniad a fydd yn rhoi sicrwydd i gleifion mewn perthynas â hawliadau esgeuluster clinigol cyn Ebrill 2019 am iawndal. Bydd y trefniadau ELS hefyd yn sicrhau nad yw Ymarferwyr Cyffredinol yng Nghymru'n cael eu trin mewn ffordd sy'n eu rhoi o dan anfantais o'u cymharu ag Ymarferwyr Cyffredinol lle y mae trefniadau ELS yn cael eu cyflwyno. Bydd hyn yn helpu i sicrhau na fydd unrhyw effaith negyddol ar recriwtio a chadw Ymarferwyr Cyffredinol a gweithgarwch trawsffiniol.

Effaith y Bil arfaethedig ar sefydliadau amddiffyn meddygol

Nid oes gan y Bil unrhyw effaith ar yr MDOs. Mae'n darparu'r pŵer galluogi ar gyfer drafftio rheoliadau a fydd yn creu'r ELS.

Y farchnad

Byddai o gymorth egluro fy ymateb i gwestiynau terfynol Angela Burns AC ynghylch busnes MDOs a'm cyfeiriad at "failing market". Gwnaed fy nghyfeiriad at fethiant yn y farchnad yng nghyd-destun gallu MDOs i gynnig cynnyrch fforddiadwy. Roedd fy ymateb yn adlewyrchu'r ffaith bod y llywodraeth yn ymyrryd yn y farchnad indemniad MDO o gofio cost gynyddol indemniad proffesiynol i Ymarferwyr Cyffredinol ac, yn enwedig, effaith y penderfyniad a wnaed gan Lywodraeth y DU i newid Cyfradd Ddisgownt Anafiadau Personol (PIDR) 2.5% i finws 0.75% yn Chwefror 2017. Byddai hyn wedi golygu bod cost sicrwydd indemniad i Ymarferwyr Cyffredinol yn codi'n sylweddol, yn ôl 20% -25%, a fyddai wedi bod yn anymarferol i Ymarferwyr Cyffredinol. Bu'r penderfyniad i gyflwyno cynllun atebolrwyddau'r dyfodol (FLS) yn Ebrill 2019 o gymorth i fynd i'r afael â phryderon Ymarferwyr Cyffredinol ynghylch fforddiadwyedd costau indemniad proffesiynol ac mae wedi helpu i sicrhau ateb hirdymor cynaliadwy i fynd i'r afael â chostau cynyddol indemniad proffesiynol.

Gwnaed fy nghyfeiriad at fethiant yn y farchnad yn y cyd-destun hwn. Nid yw Llywodraeth yr Alban wedi cyflwyno cynllun a gefnogir gan y wladwriaeth ar gyfer indemniad proffesiynol i Ymarferwyr Cyffredinol. Nodaf y dystiolaeth a roddwyd wedyn gan MDDUS. Rwyf yn falch o nodi bod MDDUS yn sefydliad amddiffyn meddygol uchel ei barch sy'n cael ei reoli'n dda. Mae rheolaeth ariannol ddarbodus yn sail i'w waith.

Casgliad

Rwyf yn credu y bydd y trefniadau ELS yn cryfhau cadernid gwasanaethau meddygol cyffredinol ac yn darparu sicrwydd i gleifion mewn perthynas â hawliadau esgeuluster clinigol cyn hawliadau esgeuluster clinigol am iawndal cyn Ebrill 2019. Bydd y trefniadau ELS, a fydd yn cyd-fynd â threfniadau ELS yn Lloegr, hefyd yn helpu i sicrhau nad oes unrhyw effaith negyddol ar weithgarwch trawsffiniol o safbwynt recriwtio Ymarferwyr Cyffredinol, a allai fod yn wir os na chaiff trefniadau ELS Cymru eu cyflwyno, ac os bydd y trefniadau yng Nghymru'n wahanol i'r rhai yn Lloegr.

Rwyf yn anfon copi o'r llythyr hwn at Gadeirydd y Pwyllgor Cyllid.

Yn gywir,

A handwritten signature in black ink that reads "Vaughan Gething". The signature is written in a cursive, flowing style.

Vaughan Gething AC/AM

Y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol
Minister for Health and Social Services